

	+-----+
	Rolnummer 89
+-----+	
	Arrest nr. 8/90
	van 7 februari 1990
+-----+	

A R R E S T

In zake : het beroep ingesteld door Norbert Scholzen op
10 februari 1989 tot vernietiging van

- artikel 1 en artikel 4, §§ 1 en 2, van de wet van
8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van
8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de
financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten,
inzonderheid artikel 28,

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter J. Sarot en voorzitter
J. Delva, en de rechters I. Pétry, J. Wathelet, D. André,
F. Debaedts, L. De Grève, K. Blanckaert, L.P. Suetens en
M. Melchior, bijgestaan door de griffier H. Van Der Zwalmen,
onder voorzitterschap van voorzitter J. Sarot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. *Onderwerp*

Bij een in de Duitse taal opgesteld verzoekschrift van 10 februari 1989, bij ter post aangetekende brief dezelfde dag aan het Hof verzonden, en ter griffie ontvangen op 13 februari 1989, vraagt Norbert Scholzen, vice-voorzitter van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap woonachtig te Eupen, Lascheterfeld 5, de vernietiging van

- artikel 1 en artikel 4, §§ 1 en 2, van de wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;

- de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, inzonderheid artikel 28, althans in zover deze artikelen aan de Duitstalige Gemeenschap de bevoegdheid en de middelen inzake bescherming van monumenten en landschappen onttrekken en ze naar het Waalse Gewest overhevelen.

II. *De rechtspleging*

Bij beschikking van 14 februari 1989 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van het Hof aangewezen conform de artikelen 58 en 59, tweede en derde lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Bij beschikking van dezelfde datum heeft het Hof beslist dat het onderzoek van de zaak in het Frans zou gevoerd worden.

Op 21 februari 1989 hebben rechters-verslaggevers I. Pétry en L. De Grève geoordeeld dat ten deze geen aanleiding is tot toepassing van de rechtspleging voorzien

bij de artikelen 70 tot 73 van voormelde organieke wet van 6 januari 1989.

Bij beschikking van 22 februari 1989 heeft voorzitter E. Gutt de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is in het *Belgisch Staatsblad* van 25 februari 1989 bekendgemaakt.

Conform artikel 76, § 4 , van de organieke wet zijn de kennisgevingen van het beroep gedaan bij aangetekende brieven ter post neergelegd op 27 februari 1989 en de geadresseerden ter hand gesteld op 28 februari 1989.

De Ministerraad en de Executieve van het Waalse Gewest hebben ieder een memorie ingediend, respectievelijk op 10 april 1989 en 14 april 1989.

Conform artikel 89 van de organieke wet zijn afschriften van voormelde memories gezonden bij aangetekende brieven ter post neergelegd op 19 april 1989 en de geadresseerden ter hand gesteld op 20 april 1989.

De Ministerraad en N. Scholzen hebben ieder een memorie van antwoord ingediend, respectievelijk op 12 mei 1989 en 18 mei 1989.

Bij beschikking van 6 juni 1989 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en heeft het de dag van de zitting op 28 juni 1989 vastgesteld.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven en van de datum van de terechtzitting zijn zij en hun advocaten in kennis gesteld bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 7 juni 1989 en de geadresseerden ter hand

gesteld op 8 en 9 juni 1989.

Bij beschikking van 13 juni 1989 heeft het Hof de termijn waarin het arrest dient te worden gewezen tot 10 februari 1990 verlengd.

Ter terechtzitting van 28 juni 1989 :

- zijn verschenen :

. Mr A. De Becker, advocaat bij de balie te Brussel, voor N. Scholzen, vice-voorzitter van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, Lascheterfeld 5, 4700 Eupen;

. Mr M. Mahieu, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel;

. Mr V. Thiry, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Gewestexecutieve, rue de Fer, 42, 5000 Namen;

- hebben rechters I. Pétry en L. De Grève verslag uitgebracht;

- zijn voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad gehouden.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

III. *In rechte*

A.1.1. Om de ontvankelijkheid van zijn beroep te verantwoorden, voert de verzoeker in zijn verzoekschrift

zijn drievoudige hoedanigheid aan van inwoner van de Duitstalige Gemeenschap, van lid en Vice-Voorzitter van de Raad van de voormelde Gemeenschap.

A.1.2. De verzoeker voert ten gronde twee middelen aan.

A.1.2.a. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van de bevoegdheidsverdelende regels.

Aangezien de aangelegenheid monumenten en landschappen een culturele aangelegenheid is in de zin van artikel 59*bis*, behelst de overheveling ervan naar de gewesten door de bijzondere wet van 8 augustus 1988, volgens de verzoeker, een schending van zowel artikel 59*bis* als artikel 107*quater* van de Grondwet.

Daarnaast voert de verzoeker het feit aan dat, naar zijn mening met schending van artikel 78 van de wet van 31 december 1983 op de Duitstalige Gemeenschap, het met redenen omkleed advies van de Raad van de voormelde Gemeenschap over het ontwerp van bijzondere wet niet is gevraagd : dat houdt volgens hem een schending in van artikel 124*bis* van de bijzondere wet op het Arbitragehof dat de samenwerkingsmechanismen - en meer bepaald de adviezen - als bevoegdheidsbepalende regels beschouwt.

A.2.1.b. Het tweede middel is afgeleid uit de schending van artikel 6 van de Grondwet.

De verzoeker is immers van oordeel dat de twee voornaamste Gemeenschappen, door de techniek van de bijzondere meerderheid, de regionalisering van de monumenten en landschappen hebben kunnen goedkeuren, terwijl dat niet het geval is geweest voor de Duitstalige Gemeenschap.

De verzoeker wijst er ook op dat de personen die in de Franse en de Vlaamse Gemeenschap belangstelling hebben voor

de aangelegenheid monumenten en landschappen via hun Gewest kunnen blijven optreden, terwijl zulks niet mogelijk is voor de Duitstalige Gemeenschap die zelf niet over een eigen Gewest beschikt.

Tenslotte is de verzoeker van mening dat de kwaliteit van de werking van de Duitstalige Gemeenschap inzake monumenten en landschappen geen aanleiding geeft tot enige objectieve grond om zulk een overheveling te verantwoorden.

A.2.1. Na in het kort te hebben herinnerd aan het onderwerp van het verzoekschrift en de feiten van het geding, voert de Ministerraad in zijn memorie zijn argumenten aan, primair ten aanzien van de niet-ontvankelijkheid van het beroep en, subsidiair, ten aanzien van de bevoegdheid van het Hof en de gegrondheid van de aangevoerde middelen.

A.2.1.a. In hoofddorde beschouwt de Ministerraad het beroep niet-ontvankelijk bij gebrek aan belang.

Inzake de hoedanigheid van inwoner van de Duitstalige Gemeenschap verwijst de Ministerraad naar de rechtspraak van de Raad van State en de afwijzing van de *actio popularis*.

Inzake de hoedanigheden van lid en vice-voorzitter van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, citeert de memorie een uittreksel uit de parlementaire voorbereiding waaruit zou blijken dat de hoedanigheid van lid van een vergadering op zich geen functioneel belang vormt om voor het Hof op te treden.

A.2.1.b. Subsidiair ten aanzien van het eerste middel stelt de Ministerraad in zijn memorie dat het Arbitragehof bevoegd is om toe te zien op de naleving van de bevoegdheidsverdeling en niet om op die verdeling kritiek

uit te brengen : aangezien de wet van 8 augustus 1980, gewijzigd op 8 augustus 1988, een wet is tot verdeling van de bevoegdheden en niet tot toepassing ervan, zou zij buiten de bevoegdheid van het Hof vallen.

Inzake de gegrondheid van het eerste middel, eerste onderdeel, stelt de Ministerraad, nog meer subsidiair, dat, gesteld dat de termen « culturele aangelegenheden » bedoeld in artikel 59*bis* een autonome draagwijdte hebben, de aangelegenheid van de monumenten en landschappen niet als cultureel kan worden bestempeld : integendeel, gelet op de verbondenheid ervan met de ruimtelijke ordening, zou de overheveling naar de Gewesten worden verantwoord door de zorg voor samenhang bij het bepalen van de bevoegdheidspakketten.

Voor het tweede onderdeel van het eerste middel is de Ministerraad van oordeel dat het advies van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap niet vereist was, aangezien de bestreden wet de wet op de Duitstalige Gemeenschap slechts onrechtstreeks wijzigt - via de referentietechniek waarop deze laatste een beroep doet - en niet op rechtstreekse wijze; gesteld, bovendien, dat het advies vereist was, dan zou het, krachtens het recht dat op het ogenblik van de aanneming van de wet van 8 augustus 1988 van kracht was, geen bevoegdheidsbepalende regel zijn in de zin van artikel 1 van de wet van 28 juni 1983, vermits de adviesprocedure geen enkele beslissingsbevoegdheid met zich brengt.

Wat het tweede middel betreft, en nog steeds subsidiair, stelt de Ministerraad in zijn memorie dat het middel, zowel in zijn eerste als in zijn tweede onderdeel, niet de aangevochten norm beoogt, maar respectievelijk de wet van 31 december 1983 en artikel 107*quater* van de Grondwet; de wet van 8 augustus 1988, die hier wordt aangevochten, zou dus geen verband houden met het

aangevoerde middel. Wat het derde onderdeel betreft, voert de Ministerraad in zijn memorie aan dat de overheveling van de aangelegenheid monumenten en landschappen naar de Gewesten een zaak is van de drie Gewesten en dat, zoals hierboven is gezegd, die overheveling objectief verantwoord zou zijn door een zorg voor samenhang bij de bepaling van de bevoegdheidspakketten.

In het beschikkend gedeelte vraagt de Ministerraad aan het Hof, in hoofddorde het beroep niet-ontvankelijk te verklaren, subsidiair zich onbevoegd te verklaren, en zeer subsidiair de middelen niet-gegrond te verklaren.

A.2.2. In zijn memorie van antwoord verwijst de Ministerraad naar het arrest van het Hof nr. 9/89 van 27 april 1989 en stelt dat het Hof in dat arrest heeft gezegd dat « de *actio popularis* niet toelaatbaar (is) » en dat « het vereiste belang slechts aanwezig (is) bij diegenen die door de bestreden norm in hun rechtssituatie rechtstreeks kunnen worden geraakt »; volgens de Ministerraad vormt de drievoudige hoedanigheid die door de verzoekende partij wordt aangevoerd, geen situatie waarin hij door de bestreden wetten rechtstreeks wordt geraakt.

A.3. In haar memorie herinnert de Waalse Gewestexecutieve aan het onderwerp van het beroep en stelt dat de uiteenzetting van de middelen het beroep beperkt tot de wet van 8 augustus 1988 (artikel 1, § 1 en 4, § 1,), en in feite de financieringswet niet beoogt.

A.3.1. Inzake de ontvankelijkheid werpt de Executieve in haar memorie twee excepties van niet-ontvankelijkheid van het beroep op, enerzijds, in zover het een bevoegdheidsverdelende wet beoogt, anderzijds, in zover de verzoeker door het aanvoeren van de drievoudige hoedanigheid niet van een belang doet blijken om voor het Hof op te treden.

A.3.2. Wat het eerste middel, eerste onderdeel, betreft is de Executieve in haar memorie van mening dat artikel 59*bis* niet tot gevolg heeft dat de Gemeenschappen het monopolie op cultuurgebied hebben en dat, parallel daarmee, artikel 107*quater* niet verbiedt dat het beheer van bepaalde culturele aangelegenheden aan de Gewesten wordt toevertrouwd; aangezien de aangelegenheid monumenten en landschappen verwant is met die van de stedebouw, ligt, volgens de Executieve, de zorg voor samenhang aan de basis van de overheveling naar de Gewesten. Inzake het tweede onderdeel van het eerste middel is de Executieve van mening dat het advies voorgeschreven bij artikel 78 van de wet van 31 december 1983, niet een advies is in de zin van artikel 124*bis* van de wet op het Arbitragehof, inzover het niet gaat om een vorm van overleg voorafgaand aan de uitoefening van een nationale, gewestelijke of gemeenschapsbevoegdheid, maar wel om een formaliteit voorafgaande aan de bepaling van die bevoegdheden ter uitvoering van verschillende Grondwetsartikelen.

A.3.2.b. Wat het tweede middel betreft, herhaalt de Executieve dat het Arbitragehof niet bevoegd is om kennis te nemen van bevoegdheidsverdelende bepalingen, zowel omdat die bepalingen referentienormen zijn als omdat zulks zou leiden tot het raken aan grondwetsbepalingen waarmee ze onlosmakelijk verbonden zijn. Zij voegt eraan toe dat er geen reden is om aan te nemen dat het Waalse Gewest de monumenten en landschappen minder goed zou beheren dan de Duitstalige Gemeenschap en dat deze laatste zowel in het Parlement als in de Waalse Gewestraad vertegenwoordigd is; voorts zegt de Executieve nog dat de parlementsleden, naar luid van artikel 32 van de Grondwet, de Natie in haar geheel vertegenwoordigen.

Tenslotte wijst de Executieve erop dat artikel 59*ter*, § 3, de overheveling van de uitoefening van sommige

gewestelijke bevoegdheden naar de Duitstalige Gemeenschap toestaat : volgens haar is op die manier geenszins sprake van de oprichting van een vierde Gewest; bovendien zou men volgens de Executieve, rekening houdend met diezelfde bepaling, niet kunnen zeggen dat de overheveling van de aangelegenheid monumenten en landschappen naar de Gewesten het gelijkheidsbeginsel schendt want die stelling zou er in feite toe leiden dat artikel 107^{quater} en artikel 59ter, § 3, van de Grondwet opnieuw in het geding worden gebracht.

In het beschikkend gedeelte vraagt de Waalse Gewestexecutieve het Hof het beroep niet-ontvankelijk en subsidiair, niet-gegrond te verklaren.

A.4. In zijn memorie van wederantwoord bevestigt de verzoeker dat zijn beroep beperkt is tot de artikelen 1, § 1, en 4, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 alsmede tot artikel 28 van de wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

A.4.1. Wat de exceptie van niet-ontvankelijkheid wegens gebrek aan belang betreft, is de verzoeker in 't algemeen van oordeel dat zowel de wetgever als de Raad van State in zijn advies over het voorontwerp, voor een ruime opvatting van het begrip belang hebben gekozen, met dien verstande dat het Hof het uiteindelijk nader zou moeten bepalen; volgens de verzoeker zou het Hof in zijn arrest nr. 9/89 van 27 april 1989 een ruime interpretatie van dat begrip hebben bekrachtigd.

De verzoeker is van oordeel dat hij voldoende persoonlijk belang heeft om een wijze van uitoefening van de bevoegdheid aan te vechten, in zoverre « men er altijd belang bij heeft door de « juiste overheid » te worden bestuurd »; toch zou dit belang, volgens de verzoeker, er geen *actio popularis* van maken, omdat een inwoner van een

andere Gemeenschap het verzoekschrift dat bij het Hof aanhangig is gemaakt, niet zou kunnen indienen; tenslotte is de verzoeker van oordeel dat zulks zou impliceren dat wanneer het Hof die stelling verwerpt, geen enkele burger de aangevochten bepalingen zou kunnen bestrijden.

Wat het functioneel belang betreft voert de verzoeker aan dat hij er zich niet toe beperkt zijn hoedanigheid van lid van de Raad aan te voeren, maar ook een « beperking van zijn initiatiefrecht als gevolg van een wijziging van de wetgeving die van toepassing is op de Duitstalige Gemeenschap » aanvoert; bovendien is hij van oordeel dat de beperkingen van de wetgever inzake het functioneel belang van de leden van de vergaderingen ingegeven waren door de problematiek van het dubbele mandaat, wat volgens hem niet geldt voor de leden van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap; tenslotte onderscheidt de verzoeker het beroep bedoeld in artikel 2, 3°, uitgaande van de voorzitter op verzoek van twee derde van de leden - dat een vermoeden van « constitutioneel » belang zou bekrachtigen - van het beroep van een lid die het bewijs moet leveren van zijn functioneel of persoonlijk belang.

A.4.2. Inzake het probleem van de onbevoegdheid van het Hof ten aanzien van de bijzondere en/of bevoegdheidsbepalende wetten zegt de verzoeker, na te hebben vermeld dat artikel 28 van de financieringswet geen bevoegdheidstoewijzende bepaling was, dat het Hof moet toezien op de naleving van de Grondwetsbepalingen die betrekking hebben op de bevoegdheidsverdeling, bepalingen die in de normenhiërarchie v',o',or de bijzondere-meerderheidswetten komen. Tot staving van zijn stelling citeert de verzoeker uit de rechtsleer en uit de parlementaire voorbereiding.

A.4.2.a. Wat het eerste middel betreft brengt de verzoeker in zijn memorie algemene beschouwingen naar voren

ten aanzien van de opportuniteit voor de Gemeenschap om terzake bevoegd te zijn; hij verantwoordt de regionalisering van die aangelegenheid vanuit de Brusselse problematiek en acht ze afgeleid uit de schending van de artikelen 59*bis* en 107*quater*. Wat het ontbreken van het advies van de Raad betreft is hij van oordeel dat de handhaving van de verwijzingstechniek in 1988 de vereiste impliceert om het advies te vragen en dat die vereiste onafhankelijk is van de belangrijkheid van de aangebrachte wijzigingen.

A.4.2.b. Inzake het tweede middel zegt de verzoeker als antwoord op de Ministerraad dat hij het ontbreken van een dubbel mandaat in de wet van 31 december 1983 niet bestrijdt maar wel het feit dat de Duitstalige Gemeenschap anders is behandeld dan de twee andere Gemeenschappen in zover de techniek van de bijzondere-meerderheidswetten, waarmee de bestreden wetten zijn aangenomen, slechts toestaat zich met een meerderheid van de leden van de twee grote Gemeenschappen uit te drukken; bovendien, zegt de verzoeker, is de techniek van het advies, die weliswaar aan die ongelijkheid tegemoet kan komen, hier niet in acht genomen.

Anderzijds zegt de verzoeker dat vanuit institutioneel standpunt de Duitstalige Gemeenschap gediscrimineerd wordt ten opzichte van de andere Gemeenschappen die de gewestelijke bevoegdheden uitoefenen of daartoe kunnen worden gemachtigd.

Tenslotte verwijst de verzoeker naar de politieke discussies en naar het ontwerp tot herziening van artikel 59*ter* van de Grondwet en herhaalt dat enkel de Brusselse problematiek, die hem vreemd is, de regionalisering van de aangelegenheid heeft verantwoord en dat het gevolg voor de Duitstalige Gemeenschap niet in verhouding is tot het nagestreefde doel.

Ten aanzien van de bevoegdheid van het Arbitragehof

B.1. De verzoekende partij vordert de vernietiging van de artikelen 1, § 1, en 4, § 1, van de wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, enerzijds, en van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, inzonderheid artikel 28, anderzijds, « althans in zover deze artikelen aan de Duitstalige Gemeenschap de bevoegdheid en de middelen inzake bescherming van monumenten en landschappen onttrekken, en ze naar het Waalse Gewest overhevelen ».

Zowel de Ministerraad als de Waalse Gewestexecutieve betwisten dat het Hof kennis kan nemen van voormelde bevoegdheidsverdelende bepalingen.

B.2.1. Krachtens artikel 107ter van de Grondwet en artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 doet het Arbitragehof, bij wege van arrest, uitspraak op de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een in artikel 26bis van de Grondwet bedoelde regel wegens schending van :

1° de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten; of

2° de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet.

B.2.2. Artikel 107ter van de Grondwet maakt geen onderscheid tussen gewone wetten en bijzondere wetten; in beginsel is het Arbitragehof derhalve bevoegd beide soorten van wetten te toetsen aan de grondwettelijke bevoegdheidsregels, enerzijds, en aan de artikelen 6, 6bis

en 17 van de Grondwet, anderzijds.

B.2.3. Artikel 107ter, § 2, tweede lid, 2°, van de Grondwet duidt aan dat de toetsing van de wetten, decreten en ordonnanties aan de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet algemeen is : het Hof is bevoegd om al die normen - met inbegrip van de krachtens de Grondwet vastgestelde bevoegdheidsregels - te toetsen op hun overeenstemming met de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet.

B.2.4. De wettelijke bepalingen die krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten vormen - met de bij de Grondwet zelf vastgestelde bevoegdheidsverdelende regels - de referentienormen ten aanzien van wetten, decreten en ordonnanties. Hieruit vloeit voort dat dergelijke wettelijke bepalingen door het Hof moeten worden beoordeeld op hun overeenstemming met de in de Grondwet zelf opgenomen bevoegdheidsregels.

Mochten die wetten, als referentienormen, aan deze grondwettigheidstoetsing ontsnappen, dan zouden wetten, decreten en ordonnanties die op grond van die normen zijn aangenomen er trouwens ook aan ontsnappen; er zou geen garantie zijn dat de verschillende wetgevers hun grondwettelijke basisbevoegdheid zouden in acht nemen.

B.3. Tenslotte beoordeelt het Hof de overeenstemming van de wettelijke bepalingen die krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, én met de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet, enerzijds, én met de door de Grondwet vastgestelde regels voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, anderzijds.

Over de ontvankelijkheid van het beroep

B.4.1. Uit het verzoekschrift en uit de memorie van repliek blijkt dat het beroep beperkt is tot, enerzijds, de artikelen 1, § 1, en 4, § 1, van de wet van 8 augustus 1988, en anderzijds, tot artikel 28 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Die bepalingen hebben tot doel de bevoegdheid over de aangelegenheid monumenten en landschappen over te hevelen van de Gemeenschappen naar de Gewesten, met inbegrip van de financiële middelen.

B.4.2. Artikel 107ter van de Grondwet bepaalt : « ... de zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet blijken van een belang of prejudicieel, door ieder rechtscollege ».

Naar luid van artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 kunnen de beroepen tot vernietiging worden ingesteld « door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang ... ».

De voormelde bepalingen vereisen dus dat de verzoeker die een natuurlijk of rechtspersoon is, van een belang doet blijken om voor het Hof in rechte te treden.

B.5. Om van zijn belang te doen blijken voert de verzoeker de drievoudige hoedanigheid aan van inwoner van de Duitstalige Gemeenschap, van lid en vice-voorzitter van de Raad van de voormelde Gemeenschap.

B.6. *In de hoedanigheid van inwoner van de Duitstalige Gemeenschap*

B.6.1. De verzoeker beroept zich op zijn hoedanigheid van « inwoner van de Duitstalige Gemeenschap », dit wil zeggen, op zijn hoedanigheid van inwoner van een gemeente van het Duitse taalgebied, waarin krachtens artikel 59ter van de Grondwet de decreten van de Duitstalige Gemeenschap kracht van wet hebben.

B.6.2. De bestreden bepalingen hebben tot doel een aangelegenheid die vroeger tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoorde, naar de Gewesten over te hevelen; die bepalingen moeten worden aangemerkt als regels die krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

In die mate en ten deze raken die bepalingen de rechtssituatie van de verzoeker als inwoner niet rechtstreeks; die hoedanigheid op zich volstaat dus niet om zijn belang te gronden.

De verzoeker wijst er wel op dat zijn belang ligt in het feit dat « men er steeds belang bij heeft door de 'juiste overheid' te worden bestuurd ». Het belang dat een inwoner erbij heeft, bestuurd te worden door de « juiste overheid », dit wil zeggen de overheid die krachtens de Grondwet daartoe bevoegd is, verschilt echter niet van het belang dat iedere persoon erbij heeft dat de wet in alle aangelegenheden in acht wordt genomen. Zulk een belang aanvaarden om voor het Hof op te treden zou neerkomen op het aanvaarden van de *actio popularis*, wat de Grondwetgever niet heeft gewild.

B.6.3. Als « inwoner van de Duitstalige Gemeenschap » doet de verzoeker dus niet blijken van het vereiste belang.

In de hoedanigheid van lid van de Raad van de Duitstalige

Gemeenschap

B.7. Naar luid van artikel 2, 3°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof kan een beroep tot vernietiging worden ingesteld « door de voorzitters van de wetgevende vergaderingen op verzoek van twee derde van hun leden ».

Daaruit volgt dat de wetgever de mogelijkheid voor de leden van de wetgevende vergaderingen om in rechte te treden heeft willen beperken door die mogelijkheid aan hun voorzitters voor te behouden, en op voorwaarde dat twee derde van de leden er om zouden verzoeken. Een lid van een vergadering doet dus niet, in die enkele hoedanigheid, blijken van het vereiste belang om voor het Hof op te treden.

In de hoedanigheid van lid van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap doet de verzoeker dus niet van het vereiste belang blijken.

B.8. In de hoedanigheid van Vice-Voorzitter van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

Naar luid van het voormelde artikel 2, 3°, van de bijzondere wet op het Arbitragehof wordt het beroep ingediend door de Voorzitter van de wetgevende vergaderingen op verzoek van twee derde van hun leden; in dat geval en naar luid van artikel 7, tweede lid, van dezelfde wet, voegt de verzoekende partij bij haar verzoekschrift bovendien een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing waarbij zij besloten heeft het beroep in te stellen.

Door gewag te maken van zijn hoedanigheid van Vice-Voorzitter van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap doet de verzoeker dus evenmin blijken van het vereiste belang om voor het Hof op te treden.

B.9. Het beroep dient bijgevolg niet-ontvankelijk te worden verklaard vanwege het ontbreken van een belang.

Om die redenen,

Het Hof,

verklaart het beroep niet-ontvankelijk.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, ter openbare terechtzitting van 7 februari 1990.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van Der Zwalmen

J. Sarot